

Передплата

за «РУСЛАНА» внощити:

в Австрії:

за цілий рік 20 кор
за пів року 10 кор
за чверть року 5 кор
за місяць 1-70 кор

За границею.

за цілий рік 16 рублів
або 36 франків
за пів року 8 рублів
або 18 франків
Координатне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очі і душу ми вирнеш: а де возьмеш милости віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских святів в 5^{1/2} год. пополудні.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. І. п. Домбровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

В єдності сила!

(З нагоди збірного архієрейського послання руско-католицького єпископату про виборчу реформу).

(+) Бувають в історично-політичній розвитку народу хвилі, в котрих він відчуває потребу зєдиненя своїх сил до спільного діла, до спільного змаганя для досягненя важних народних придбань. Такою історичною хвилею були в новітній добі нашого національно-політичного і культурного життя дев'ятьдесять років минулого столітя, коли то рускі послали під проводом усього руского єпископату вивели руску справу на яснє станов ще і тим приневозили міродатні круги державні числити ся в потребах і домаганях руского народу в нашім краю.

Безпристрастна історія оцінить колись незвичайну досягність сеї історичної хвилі, а коли всі документи до того часу будуть оповіщені, оцінить також відповідно похибки в непослідовности керманців рускої політики, що дали змарнувати ся так гарно розпочатому а відтак схибленому ділу.

Тепер наспіла знов переважна і трудна хвиля в політичній розвитку руского народу в Австрії, викликана почином правительства в справі виборчої реформи. Ся справа вимагає від рускої суспільности незвичайної розваги і зрілости політичної і зєдиненя всіх сил, котрі стоять на широнародних основах, вимагає того, щобі керманічі рускої політики ішли разом з князми Рускої Церкви, а тоді певно можна буде сподівати ся доброго вислїду.

Сего проводу руского єпископату потреба рускому народови в сій іменно хвилі тим більше, позаяк в міродатних кругах державних маловажать собі значенє парламентарного руского заступництва, а до того противники успішного розвитку руского народу не вагають ся в своїх змаганях

хватати ся найпоганійших способів, щобі в найвисших кругах представити весь руский нарід яко противника суспільного ладу і порядку, яко виворотове живло, котрому не тільки не можна признати розширених прав, але навпаки треба єго насильними способами згнобити.

Отже в сій многоважній а вельми трудній хвилі політичній можна вважати заранем і занорукою красної будучности сию обставину, що під проводом всіх князів Рускої Церкви явили ся парламентарні заступники рускі минулого понеділка на послуханю у монарха, щобі на найвисшій місці предложити потреби і домаганя руского народу, пояснити єго становище і положенє сучасне.

Одначе, щобі заходи князів Рускої Церкви і руских парламентарних заступників могли вінчати ся добрим успіхом, повинно бути також і відповідне поступованє усеї рускої суспільности, а передовсім рускої осьвяченої верстви, котра бере головну участь в політичній житю. Ми вже нераз звертали бачність рускої суспільности, вказували навіть на відзиви особливо всевольських дневників, як они іменно не перебирають в способах, щобі руску суспільність впровадити з рівноаги, взивати її до протизаконних кроків, щобі потім перед міродатними кругами державними використати таку нерозвагу на шкоду руского народу.

Але побіч того не треба забувати, що й серед рускої суспільности є одиниці політики розпуки, котрі чи в своїй очайдушности, чи може навіть з заміром, захвалюють широким верствам народу нашого незаконні способи, зводять на манівці, які можуть нарід втрутити у пропасть. Тимто велика одвічальність спочиває передовсім на духовних провідниках нашого народу, на патріотичнім рускім духовенстві, котре стільки причинило ся до національно-

політичного і просьвітного двигненя широких верств народних і з ними безпосередно стикає ся. Руске духовенство повинно тепер зрозуміти велику вагу свого посланництва, трудну а важну задачу, щобі в єдності і під проводом своїх владик поучувати нарід, як він має користувати ся горожаньськими правами, та щобі не дав лжепророкам і лжеапостолам звести ся на манівці. Збірне архієрейське посланіє руско-католицького єпископату є не лише важним історичним памятн ком, але zarazом тою праведною звідною, котра єдино може правим путем довести наш нарід до досягненя бажаної і на основі основних законів державних належної Русинам повної рівноправности. Нехай отже руске духовенство зєдинить ся під окликом своїх владик до єдиної роботи організаційної і не допустить до того, щобі всякі темні сили і очайдушні політики розпуки використовували сили руского народу для своїх самолюбних цілій і змагань. Отже до діла в імя Боже!

Голос з Холмщини.

Знамениту характеристику холмських відносин подає дописуватель «Гром. Думки». Важним для нас є вислов того знатока холмських відносин, що «унія так само, як в Галичині, була не на ополяченє народу, але на зміцненє єго самобутности». Те саме вже і признало нам навіть *Słowo polskie*, тож хіба вже тепер навіть ворогам унії вияснить ся єї значенє в історії руско-українського народу. А ось і сама допись:

Чи ти чув коли-небудь, читачу, про народ, котрого історичне житє складало ся лиш з безустанного гніту від чужинців, без найменшого просьвітку, гніту о стільки

Лев Лопатинський.

Драматургічні замітки.

«За батька» (Конець). Сему убогому як на п'ять дій змістови додають інтересу відзиви про Хмельницького та народну рухавку. Однак з сего руху лишє чулки і поголоски чути на сцені та тому вони не обхоплювали видців нагально, а навіть гарні вискази про народ, борбу, волю — минали без вражіння. Що більше, серед такої невибагливої і неприродної акції ті патріотичні пориви і завзиви являють ся немов не на місци, немов обчислені на дешевий театральний ефект. А театральне маніпульованє такими поважними речами викликає радше чувство сьвятотатства, чим одушевленя.

Крім виткненої засади сценічного підслухуваня, разить також довезне монольоґованє осіб, які в голосній бесіді з самим собою розповідають нам про своє житє і горе, про свої почуваня і заміри, вигляди і підозріння. Говорять самі до себе

хіба люди ненормальні, маляки, або в найвисшій степені зденервованя. А коли вже уживає ся на сцені монольоґу, то є се проста конвенціональність, щобі представити хвилі духового настрою і умовного надруженя ділаючої особи. Монольоґованє заступає думанє і яко таке є оно оправданє на сцені! Однак вже всяку ілюзію відберає ся нам, коли монольоґ хтось підслухує і на него відповідає! І так пр. коли Максим, лягаючи спати, снує свої гадки і згадає Христю, чи она єго «любить і памятає!» — підслухуюча під дверима Христя вибігає нараз з відповідню: «І любить і памятає!» Або коли Гонтаревський після довгого монольоґу тіпнить ся сам про себе, що єго «рід стане високо!» — вилазить заа корча Максим і питає ся наївно: «хто стане високо пане господарю?» А на се єще наївійше питає ся Гонтаревський: «Ти чув, що я тут говорив?» — Максим: «Ні, не чув, а тільки чув, що хтось стане високо». Таких немудрих розмов є більше в сій драмі, які продовжають чи шгуку, тільки нудять, а не посувають акції наперед, ані не придають ділаючим особам нічого характеристичного.

Неконсеквенція в змальованю поодиноких характерів є також надто разяча. Передовсім подвійний душегуб Гонтаревський має в собі за мало демонічного елементу (абстрагуючи від особи дотичного аматора). Виравді жінка плаче і нарікає на него на самотині і перед донькою, що він їх побиває і ограблює, однак ніхто того не бачить на сцені, а противно він сидить зовсім прилично при столі та єще і піддає ся резонам жінки, коли розходило ся о нічліг приїзному козакови. Одна авантюра з жінкою була би красною характеристикою єго особи, чим десять єї монольоґів та оповідань.

Неясним остане також, чому Гонтаревський, бажаючи піднести свій шляхецький рід до значіння Вишневецких і Сангушків, не шукає там пари своєму синові, а хоче оженити єго з приймачкою, нешляхчанкою. Ся *fixe idee* не опускає єго навіть тоді, коли він довідав ся, що Максим живе, отже до маєтку по матери Христя вже ніякого права не може мати. Так само не дасть ся витолкувати і жениханє зарозумілого на своє шляхецтво молодого Гонтаревського, якого характер впрочім

міцного, що врешті навіть не тільки родичі сего народу перестали признавати его, але й сам він забув, хто він і що він. Ти скажеш, що се неможливе. А вжеж такий народ є справді. Се частина великого українського народу, що заселяє Холмщину і Підляшся. Сотні літ сей народ душила стара шляхотська Польща, силкуючи ся цілком его винищити: вона відняла его віру, віддала его у неволю польским панам, заборонила ему вчити ся на рідній мові, обернула у Поляки, навіть его духовенство і хотіла приневолити его самого думати, що его мова — мова хлопська, не варта жадної уваги; що тая мова може існувати лише доти, поки люди ще не достали осьвічені для того, щоби розмовляти панською польською мовою. Так було за славетні часи Річи Посполитої, також зоставало ся і в протязі 70 літ великоруського володарства. Російському урядови байдуже було, які там є нації, він байдуже дозволив на Віденськім конгресі прилучити Холмщину до Царства Польского, залишив там польські школи, польську адміністрацію. Але народ цупко тримав ся за своє: унія так само, як в Галичині, була не на оплячене народу, але на зміцнене его самобутности; народ не хотів иншої служби церковної, як тільки славянської, не балакав иншою мовою, опріч рідної української, вважав себе не за Поляків, але за Русинів.

На лихо у другій половині XIX віку російський уряд згадав про Холмську Русь, злякав ся, якби її цілком не ополячили і почав боротись з ополяченем. Для сего вживали ся найсуворійші заходи, до яких взагалі була завжди вельми здатна російська бюрократія: польська мова в діловодстві і школах була замінена на великоруську, унія замінена на православє, чи як в старовину казали — «благочестіє». Ніхто не питав ся про те, чого хоче сам народ: чи варто вважати на такі бридні, коли на думку бюрократії ці заходи ведуть до спасення народу. Народ є дурний, его треба навчати. А хто не хоче слухатись навчителів, на того суд короткий. А що то за суд — усяке знає. Для свобідного і побіденного походу російської культури той «короткий» суд найкращий. І опинив ся бідний нарід межі двох гнітів: з одного боку его давить польське панство, з другого хвиє кає російська бюрократія; мова его по давньому вважаєть ся за хлопську, тільки давнійше плювали ему в лице з одного боку, а тепер почали плювати з двох.

Нарід забив ся, затріпав ся, як птах в клітці: свого ему нічого не було залишено, доводило ся вибирати щонебудь чу же. І народ розділив ся: більша частина прийняла те, що давала бюрократія, прийняла через те, що надто вже терпіла від Польщі; меншаж частина, не бачучи від бюрократії нічого, опріч нагайки, зачарована блиском польської культури, пішла на бік до Польщі.

виходить зовсім пасивно і блідо. Не достає також певної характеристики для матери, тому мимо своїх монологічних запевнень пімсти, она являєть ся з польськими во-яками задля арештованя Максима як *deus ex machina*. З побічних осіб брак характеристики для повірника Кирила, а за те добре випала для двох креняків Овсія та Манойла, як негатиивних, низьких і понижених типів. Найкрасне схарактеризована молода пара: смілива та вірна Христя і хитрий та веселий, а при тим хоро брий та ідейний Максим. Они і ставовлять ціну сій драмі, яка при нашій убогости під зглядом драматичної літератури та при енергічнім почерку режисерского олівця (яким вже і послужила ся цензура чимало) могла би становити несогірший набуток нашого театрального репертуару.

Холмщина і тепер майже уся говорить українською мовою; але людей, котріб признавали себе за Українців, сливе не знайдеть ся: одні Росіяни, другі — Поляки. «Росіяни» держать православну віру, навчають ся читати і говорити по великоруски, але розмовляють по великорускому лише з чиновниками. «Поляки» прилучили ся до католицтва, не посилають дітей до руських шкіл, упоминають ся про установу шкіл польских, але розмовляють по польському тільки з ксьондзами, панами і підпанками. Ворожнеча між «Росіянами» і «Поляками» страшенна; найчудніше те, що часто-густо в одній семі один брат вважає себе за «Росіянина», другий за «Поляка», і де можна, один одному шкодить. Ся дурна боротьба є наруч ворогам, що хочуть знищити бездольний народ. Але один ворог — бюрократія — нині є знесилений, навпаки другий — польська буржуазія — що дня зміцняєть ся. Боротись з нею нема кому: помосковлена інтелігенція, не маючи віри до своєї бюрократії, обстає за нею; бо у неї осьвіта і капітал. Української інтелігенції в Холмщині нема: священики, чиновники, учителі — здебільшого — «обрусителі». Народ, де можна, сам себе обстоює, але він темний; его осьвіченість — осьвіченість папуги, що вміє говорити тільки чужі слова, але не розуміє їх значіння. Народ не розуміє того, що він — народ український. Він потребує допомоги.

Тепер, коли Україна просинаєть ся від довгочасного сну, Україні повинні згадати про те, що є цілий край, український мовою, але відріжнений від нинішньої. Поляки вимагають автономії Польщі в межах 1815. року, тобто в межах, які обіймають собою і Холмщину. Нехай дадуть Польщі автономію, але Польщі в тих межах, де живе польський народ. Холмщинаж мусить бути частиною України. Нехай уся Україна одногolosно вимагає її прилученя. Се вимаганє повинно бути часлом кожного Українця в літературі, в державній думі, по всіх геть усядах, де можна чи так чи інак вимагати поширеня прав українського народу.

Холмський Українець.

Русини в справі виборчої реформи.

Після рускої авдієнції у цісаря в справі виборчої реформи конферувала тогож самого дня руска депутация в тій самій справі з президентом міністрів гр. Гавчом і міністром справ внутрішних Біляндт-Райтом а в склад єї входили: всі три гієрархи церковні, пос. Романчук яко голова руского парламентарного клубу, посол др. Король яко голова клубу соймового, др. Кость Левицкий яко голова «Народного Комітету», др. Евген Левицкий редактор «Діла», два професори університету др. Дністрянський і др. Колесса та др. Федак, яко директор «Дністра». Оба міністри зложили заяву в тім самім зміслі, що і цісар, а міністер Біляндт-Райт зазначив з гори, що посередність виборів є рішучо виключена.

Правительство при виготовленю предложена буде заховувати ся справедливо і об'єктивно.

Про побут намісника гр. Потоцкого в Бібрці подають деякі подробиці, з яких виходить, що намісник пересьвідчив ся на місци, що жалі руского наєлення на комісаря Гродзїцкого є вповні оправдані, що заборони віча не мали достаточних основ в існуючих законах, ані в пануючих обставинах, що ті обставини не грозять ніякою небезпечністю та що супокій в повіті є і на дальше запевнеєий. Тому вислухавши депутаций під проводом пос. Брайтера, а зложеної з госп. Юськевича, При-

била і Моха, намісник заявив, що можна збирати ся на віча і радити про виборчу реформу, яка мусить прийти, а коли нема відповідоого льокалю, то радше уряджувати віча під голим небом. І справді того самого еще дня відбуло ся віче під голим небом, на яких було тисячі народа.

Мимо деяких трудностей, котрі еще завеїгди староство ставить вічевому рухови, він в Бобрецькій відбуває ся спокійно і поважно, а заразом сьвідомо та енергічно. Дня 20. с. м. відбуло ся в Городисловичах, бобрецького пов., заходами місцевих селян довірочні збори, позаяк заступник старости п. Гродзїцкий, держачись звичайної своєї методи, заборонив віче, зі згляду на можливе нарушенє публичного спокою. — Тому ледви частина імпонуючої маси місцевого і доколичного народа помістилась в чотирох обпірнійших хатах, в яких реферували справу виборчої реформи п. др. Ом. Левицкий, п. Михайло Зацерковний, п. Іван Яремко і о. Й. Зацерковний з Водник. В дискусії брав живу участь п. Прибила з Романова і багато инших. Ухвалено вислати до Цісаря, бар. Гавча і до редакції *Arbeiter-Zeitung* (?) телеграму з жаданем, щоб правительство внесло до парламенту плян виборчої реформи, не кривдячий руский народ, а е-вентуально — еслиб парламент не узнав справедливих домагань Русинів, — щоб оно октроювало се рівне право виборче. По вічу устроєно величавий похід по селі при звуді народних гимнів. Не від річи буде згадати, що в виду заборони віча, яка наспіла в послідній хвили, відніс ся місцевий комітет телеграфічно до бар. Гавча і небавом, хоч вправді вже по довірочних зборах, прийшло телеграфічно позволенє від бар. Гавча на відбутє віча. Хоч запізно, а все таки моральна побіда по стороні мужиків!

Другого дня т. є 21. с. м. відбулись в Гринові, бобрецького повіта, виключно заходом місцевих селян довірочні збори; на віче не дозволило ц. к. староство, як звичайно з причини безконтрольного §. 6! Про виборчу реформу викладали в двох більших хатах пп. Іван Цапак і Мих. Зацерковний.

В дискусіях живий уділ брали о. предсідатель Зацерковний з Водник, п. Гринько Данилик з Звенигорода, п. Данило Шарабура з Гринова і Василь Похмурский з Водник. Велике вражінє на зібраних в одній з хат викликала 18-літна дівчина Марія Шарабура з Гринова своєю деклямацією, якої зміст дуже влучно подходив під сю пору, — та своєю промовою, виголошеною з повним зрозумінєм сеї переважної хвилі. Порішено вислати телеграми до цісаря, бар. Гавча і до ред. *Arbeiter-Zeitung* (?) з домаганем рівного, нефальшованого права виборчого та поділу Галичини на часть руску з намісником-Русином на чолі, і на польську. Крім сего ухвалено много инших дотичних резолюцій. Епільбог зборів становив небувалий ще ніколи в Гринові величавий похід по селі, а українські гимни греміли навіть на устах тих, що були їх завзятими ворогами!

В сей корисний спосіб, завдяки інтервенції самого намісника, полагоджено справу виконуваня запорученого основними законами права зборів в бобрецькім повіті. Як собі пригадаємо систематичні алярими *Slow-a polsk*-ого довели були до зденерованя тамошне староство, викликали якісь обави перед неіснуючими бунтами і заговорами, наслали жандармів на спокійних, льояльних людей, які легальними способами хотять добивати ся належного їм права при виборчій реформі. Тимчасом деінде, на жалє, тровленє вшєхпольских інтригантів довело навіть до проливу неповинної крови! В Тарнавиці лісній коло Надвірної, військо багнетами покололо 6 поважних і спокійних селян, а між ними навіть і війта. Вже те саме, що зранено «урядову особу» і одного з найповажнійших господарів в селі, яким

є звичайно війт, вказує, що сповнено тут ярку похибку, якої не жалувати бути може хиба підла вшехпольска злоба. Нещасте скла- ло ся в сей спосіб, що коли замість зака- заного віча устроєно собі довірочні збори в стодолі, жандарми увійшли до середини, щоби сконтролювати, чи всі мають запро- шення, а коли найшли кількох, які припад- ково найшли ся без запрошення, розвизали збори. Се виглядає вже на короткозорість, щоби задля таких дрібниць драгувати на- родні маси.

На всіх алярмах з Надвірної не було і слова правди, а мимо сего надвірнянське старство, спонукане злочинними вістками Slow-a polsk-ого спровадило військо до На- двірної! Сею редакцією повинна рішучо зайняти ся прокуратура за ширене виду- мок, непокоячих суспільність і нарушуючих супокійний лад.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Татіани, Евпракса; римо-кат.: Навер. Павла. — В п'ятни- цю: руско-кат.: Ермила, Стратон.; римо-кат.: По- лікарна еп.

— **3 Р. Тов-а педагогічного.** На бажанє, виска- зане торік на загальних зборах, а опісля на зі- зді делегатів усіх філій, щоби сегорічний загаль- ний збір відбув ся в яким з міст провінціональ- них, скликає отсим Головний Виділ Руского То- вариства педагогічного у Львові сьогорічні за- гальні збори до Тернополья на день 1. лютого 1906. о год. 11. рано в салі «Мицань- ского Брацтва» з отсим порядком дневним: 1) відкритє зборів головою Товариства. 2) Іменова- нє почетних членів. 3) Звіт секретаря. 4) Звіт касовий і видавничє Товариства. 5) Звіт комі- сії контрольної. 6) Вибір голови і Виділу. 7) Ви- бір комісії контрольної. 8) Зміна статута. 9) Вне- сеня і запитавя членів. — Головний Виділ звер- тає ся до всіх філій, особливо тернопільської і сусідних, як також до усіх своїх членів з прось- бою, щоби зволили як найчисленніше прибути на ті збори Товариства, бо тим дадуть доказ, що займають ся одним з найважніших наших То- вариств. Численна участь членів в тих зборах є тим більше пожадана, що на порядку дневним є зміна статуту, якої потребу узнав і Виділ го- ловний і зїзд делегатів усіх філій, зміна, яка має на меті розширити дотеперішню діяльність нашого Товариства і приєднати єму як найбіль- ше членів з усіх кругів нашої суспільности. — Перед загальними зборами відбуде ся зауважїна служба Божа за померших членів Товариства в середній церкві о год. 9. рано. За Виділ Руского Товариства педагогічного: *І. Чапельський* голова. *Др. В. Левіцький* секретар.

— **Народні віча** в справі виборчої реформи відбудуть ся: дня 26. с. м. в Янівці (пов. Доли- на) о 1. год.; дня 28. с. м. в Мостах великих о 3. год.; дня 1. лютого в Самборі (вдложено в 25. с. м.); у Винниках коло Львова (в сали на- так званім „Новім сьвітї“) в понеділок дня 29. січня 1906. Початок о год. 11. перед полуднем. Перед тим буде о год. 9. богослужєня в місцевій церкві.

— **Ukrainische Rundschau** Від пос. В. Яворско- го одержуємо отсе письмо з прошенєм єго ого- лосити: В часі кількох остатних тижнів зродила ся серед нашого загалу поголоска, немов то „Ruthenische Revue“ мало з кінцем 1905 року за- кінчити своє істование. Ся вістка передедра ся також до нашої преси. В одному з остатних чи- сел „Руслана“ читаємо замітку, що „посол Ва- сіль Яворський думає звинути видаванє „Ruthe- nische Revue“, а то так з огляду на смерть ре- дактора Романа Сембратовича, як передовсім на байдужність нашої суспільности, що не піддер- жує як слід нашого органу для заграниці“. Ся замітка оперта на хибних інформаціях. Моє о- собисте переконанє, що український, інформа- ційний орган на німецькій мові для нашої наци- ональної справи дуже важний, а дальше згляд на голоси наших передилатників в Австрії, і що більше, на бажанє наших закордонних братів, не дозволяють їй думати про упадок нашої часо- писи.

Причини, задля яких ми постановили видава-

ти і надалі німецьку часопись, дуже важні і числен- ні. В першій мірі, се невпевність ситуації в Росії, де раз у раз грозить реакція, яка мусіла би бу- ти неперемінно введена перед суд Європи; даль- ше се обставина, що навіть після заведеня кон- статуції в Росії, тамошнім Українцям прийдеть ся щойно тоді вести боротьбу на всі боки. Доси вся боротьба Українців зводила ся до одного у- казу з р. 1876, тепер же із диференцією полі- тичного життя в Росії, ся боротьба стане більше скомплікована. Не потреба додавати, що велику ролю грає тут згляд на австрійську часть Укра- їни, що саме зриває ся до боротьби за своє пра- во проти шляхотского безправства. Заслуга пок. Сембратовича, що вмів освітити темну безго- дню російского варварства і шляхотско-поль- ского вуїтизма — неоцінена. Та якаб велика і не була ся заслуга, то се річ певна, що матері- ял на сім полі невичерпаний. Се було би зреш- тою понад сили одного чоловіка. Діло пок. Сем- братовича мусить бути ведене далі. Та протест проти гнобителів, се не одинока і не головна на- ша мета. Головна наша ціль — зробити наш ор- ган зеркалом поступу у українского народа на всіх полях національного і культурного життя. Ідучи в головних начерках за традицією доте- перішньої „Ruthenische Revue“, зважили ся ми на одну реформу. Ми постановили змінити назву „Ruthenische Revue“ на „Ukrainische Rundschau“. Терен під сю реформу приготвила „Ruthenische Revue“ вводячи поступенно і консеквентно тер- мін „ukrainisch“, а назву „ruthenisch“ уживаючи лише на означенє австрійської части українско- го народа. Переводячи сю перемену а життя, вво- ляємо також бажаню російских Українців. Дру- га реформа, що єї ми ввели, се заміна двотиж- невника на місячник, при значнім збільшеню об- єму часописи. До того спонукує нас згляд на технічну і адміністративну сторону видавництва. „Ukrainische Rundschau“ буде обіймати 40 сторін 8^о і коштувати ме на рік для Австро-Угорщини 6 К, для Росії 3 рублі, для Німеччини 6 мар-к, для Америки 150 долларів. „Ukrainische Rundschau“ будемо висилати всім дотеперішнім передила- тникам „Ruthenische Revue“, а гроші, які впли- нули доси на рік 1906, вчислимо на рахунок но- вої часописи. Перше число за січень 1906 по- явить ся в першій половині лютого, а то з огля- ду на те, що на днях появить ся щойно оста- тнє число „Ruthenische Revue“. Редакцію „Ukrainische Rundschau“ обіймає д. Володимир Кушнір, що майже від початку заснованя „Ruthenische Revue“ був єї співробітником, а в остатних мі- сяцях за час педуги пок. Сембратовича фактич- ним редактором сеї часописи. Адресу Редакції подамо опісля, поки що просимо посилати пи- сьма призначені для редакції на адре-у адміні- страції „Ukrainische Rundschau“, яка містить ся в давнім льокалі адміністрації „Ruthenische Re- vue“ (Wien VIII Wienburggasse 10). Вкнця звер- таємо ся до шан. учених, письменників і публі- цистів з уклінною просьбою запомагати нас ста- тями змісту політичного, соціального і історич- ного, далі статями, що повинні характеризувати наш поступ на поли народної просьвіти, науки, штуки, літератури, шкільництва і економічного розвятку. Статї можуть бути писані по українськи. Прихальників нашої часописи просимо при- єднувати нам передилатників. — Новий Санч дня 22. січня 1906. — Посол *Василь Яворський*.

— **В Тернополі** відбуде ся в четвер дня 1. п. ст. лютого 1906 заходом кружка жіночого філії Руск. Тов. педаг. в сали „Мицаньского Брацтва“ аматорське представленє, на котрім відиграє ся: «Хто виграв?» комедія в 1 дїї з німецького і «Дівчя нечір» образок сценічний Г. Занольскої. Музика військова. Ціни місць: І-р. крісло 2 К, II-р. 1 К 40 с, III-р. 1 К, вступ на салю 60 с, галєрія 40 с. Початок о год. 8. вечер. Білєти можна набути в «Нар. Торговлі».

— **В „Клубі Русинів“** у Львові буде завтра 25. с. м. мати відчит п. Н. Кобринська. Початок о 6. год. Вступ лише для членів.

— **Тов-а „Родина“ в Коломиї** устроює дня 1. лютого в салі „Народного Дому“ вечерницї з танцями. З огляду на те, що виділ тов. „Роди- на“ рішив ся не давати зі звітних причин жад- них балів, проте устроює ся лиш вечерницї і просить ся Високоповажані Пані, щоби зволи- ли явитись в строях як найзвичайніших а від- повідну суму призначити на патриотичні цілі.

Стрій для панів візитовий. Вступ від особи 2 К. Початок точно о год. 8. вечером. — *Ко- мітет.*

— **Поляки за виборчою реформою.** В Новім Тор- зі відбудо ся в неділю віче виборців і ухвалило резолюцію за загальним, непосредним, рівним і тайним правом голосованя.

— **Сплетні „Галічанїна“.** Перед кількома днями, як ми се зазначили, доніс „Галічанїн“ в дописи в Відня, немов то між українським товариством «Січ» і москвофільскою «Буковиною» пришло до якоїсь консолідації. Супроти сего виділ „Січи“ заявляє: Неправдою є, що тов. «Січ» у Відни входило в які зносини в цілі консолідації з «Буковиною» а про переговори і наради з «Бу- ковиною» тов. «Січ» не тільки нічого не знає, але і бесіди про се нема. — За виділ: *Іван Ма- кар* голова. *В. Калинович* секретар.

— **Іменованє.** Міністер просьвіти іменував окр. шк. інспектора Емиліяна Пелікана в Бялій, ди- ректором учительської семінарії в Коросні.

— **Вінчанє** п-ни Любки доньки о. Альойзого і Ольги з Майковских Олесницьких, з п. Мелетієм Бирчаком, укінченим бого-ловом, відбуде ся дня 5. лютого с. р. в парохіяльній церкві в Торгови- цї пільній о 6. год. вечером. (Почта в місци, зел. ст. в Заболотіві)

— **Кр дїж динаміту.** З Перемишля доносять: Оноді привіз тягаровий поїзд для війскових ці- лий потрібний динаміт, замовлений в Бізенав. Коли поїзд прийшов до Перемишля, замічено, що при вагоні була нарушена пльомба, а двері отверті. По дальшим розсліді пересвідчено ся, що не стає одной півторакількової пачки динаміту, котра була уміщена в більшій коробці. Зарядже- но сейчас глядана.

Т е л е г р а м и

з дня 24 січня 1906.

Скалат. Народні віча в Підволо- чисках (24. с. м.) і в Товстім (25. с. м.) старство заборонило.

Відень. Засіданє німецької чвірні скли- кано на завтра Сим разом пос. Дершатта обіцяв прийти на засіданє. В п'ятницю ма- ло би появили ся іменованє нових міністрів: Дершатта і Пацака.

Відень. Reichsrats Corr. доносить, що всі три групи палати вельмож ухвалили, що не потреба реформи палати вельмож, а іменно в тм напрямі, аби по переведеню виборчої реформи до палати послів запов- нити заступництво в палаті вельмож тим кругам, котрі не будуть мати своїх пред- ставителів в палаті послів.

Матеріяли до національно-політичного і куль- турного життя Русинів.

3 непечатаних поезій П. Куліша.*)

Т Р І Б Р А Т И.

Трі брати трєма шляхами
Орду воювали,
Від Урала аж до Одри
Займищя займали.

Воювавши, знемогли ся,
Лягли спочивати
Та на нове воювання
Сили набирати.

Ізняли ся братні душі
На небо летіти —
Роснитатися у Бога,
Як на світі жити.

Живіть вкупі, не сварітеся,
Не бажайте панства, —
Не злякастєсь до віку
Хіжого попанства.

*) Подаємо тут непечатаний ще твір П. Куліша, задержуючи єго правопись, підписаний псевдонімом Данило Коваль Первопис находить ся в рукописній збірці архіву п. Ол. Барвіньского. — *Ред. Русл.*

Хто ж захоче панувати,
Братню кров цідити,
Осоромлю його пам'ятю
На широкім світі.

Вб'єця в сілу загребуцій,
Засіє пішно,
И від моря та до моря
Сягне царство грішне.

И потерплю день єдиний —
Сотень кілька років,
Чи ледачий не послуха
Глоосу пророків,

И спевню їх віще слово,
Вдарю з неба гробом,
И вбачатимуть народи
Суд над Вавилоном.

И сміятимуща мудрі
Во віки и віки,
Споминаючи, як зникнув
Той колос великий.

Дам я меншому над старшим
Братом перевагу —
На досаду харциязці,
На людську зневагу.

И вложу йому у груди
Люте братне серце:
Нехай п'є кров братню чорну,
Пивши — не нап'єцца.

Він завидував лихому,
П'яв ся його слідом,
Зайдівся за титули,
За слова з сусідом.*)

То нехай же відпасецца
Людодським м'ясом,
И роскіне своє царство
Аж по за Кавказом.

И нехай усім народам
Стане страшно злюки,
И зачинить він півсвіту
Двері до науки.

На сему явилъ я другий
Суд мій серед світу:
Підійму на його сілу,
Кривью не обліту.

Підійму на його слово
Чисте, без осуди, —
И не матиме оружжя
Боронитись лютий.

И страшній його домівці,
За його плечима,
Син цурати меця батька,
Рідна мати — сіна.

И ростимо що що-день Божий
Сіла моїх правих,
Християнство — між поганців,
Правда — між лукавих.

И без крові, без заліза,
Без темниць и катів,
Слобовицця середільший
Від меншого брата.

Слобовицця слобом правди,
Волею науки,
И розвіжуща на віки
Невільницькі руки.

И народам буде лоба
Чиста його слава,
Що без крові й людодства,
Серед них постала.

И оддам йому у руки
Двох братів ледячих,
Нехай їх життя благого,
Розуму їх навчить.

Данило Коваль.

*) Відомо історикомі довга буча Москві в Ляхами за царське та королівське титулуван не та за де які слова в грамотах.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.
від 15. до 1. лютого 1906.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєнє о 4. год. попол. о 8. год. вечером, Що п'ятницї High-Life представлєнє. Білєти вчаснїше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З куплєним білєтом на фотелі, льожі і ряди крісла можна їхати даром на представлєнє омнібусами Кольосею, які ждуть коло Відєньської Каварні.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

— Опустили печатню Нові Проповіди Празничні д-ра І. Бартошевського, по ціні 2 К 50 с. Так ті Проповіди як і давнїши сего автора: Проповіди Недільні (4 К), Проповіди Похоронні (4 К), Проповіди Майські, з котрих часть о Состраданію Пр Богородиці надає ся до Проповідий Страстних (3 К), Проповіди Страстні (1 К 40), — можна набути в книгарнях ім. Шевченка (Львів ул. Театральна ч. 1) і в Ставропигійській (Львів, ул. Руска ч. 3.). У автора (Львів ул. Домса 5) можна всі ті книжки набути під догідними у слівями.

ЗНАМЕНИТИЙ МІД ДЕСЕРОВИЙ

кураційний по 6 К, „раритас“ медоборів по 6 К 60 сот. за 5 клгр. франко. Мід в плястрах 1 клг. 2 К. Від руского замовлєня даю 20 сот. на будову театру.

Корєнєвич, емер. учитель, Іванчани 177(1-?) пошта в місци.

Мумки і паперці **СОКІЛ** можна набувати в „Сокільськїм Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Стация почтова телегр. і залїз. **Unterthemenau.** Річний оборот поверх 3.000 вагонів.

Унтертеменауска Фабрика виробів з глини

ІВАНА КНЯЗЯ ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає: гарні глини кафлєві великого рода і витривалости на хідники, двірці, стайні, подвірї і т. п., дальше плити мозаїкові в тїснях десєнів від найпростїшого до найбогатшого виконанч (рїччя продукція 15 мїлїонів плит) для церков, шкїл, фабрик і т. д. подвійно поливані камїні рури, комяни, ремїзові рури, поливані цєгли (сухопрасовані з найвищою витривалостию для пальових будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до викладаня стїн і фасад, блискучі плити, дахівни всякого рода, натуральной краски і поливані у всіх барвах, рури до дренаваня, кафлї до печий.

Ілюстровані цїнники даром і оплатно.
Число робїтників 700.

Що року горять хлопські мїлїони неасекурованї!

„ДНІСТЕР“

Стережіть ся огня! Асекуруйте ся в „Дністрі“!

Товариство взаїмних обезпечєнь у Львові (Ринок 10) одинокє рускє Товариство асекураційнє обезпечає будинки, движимости, збіжє і пашу на случай пожежи. По пожарі виплачує „Дністер“ зараз відшнєдованя; оцїнку шкїд переводить разом з місцевими членами; через 12 лїт виплатив „Дністер“ відшкєдовань в сумі 5 мїлїонів, 340 тисяч корон.

ФОНДИ „ДНІСТРА“ виносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183,874 кор. і умїщені суть в цїнних паперах.

В „ДНІСТРІ“ єсть обезпечєних бїльше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члєни „Дністра“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

ПОЛІСИ „ДНІСТРА“ приймають ся при всїляких позичках в Банку краєвїм, касах ошадности і касах сиротиньских.

ЧИСТИЙ ЗИСК по скінченїм році звертає ся члєнам; в лїтах 1901—1904 звернув „Дністер“ члєнам 284.857 кор.; (за лїта 1900 до 1902 по 8%, за 1903 р. 5% премїї)

АГЕНЦІЇ „ДНІСТРА“ находять ся у всїх мїстах і бїльших селах і треба подавати обезпечєнє через агєнта; господарі, нїсьменнї повиннї старати ся о агєнції „Дністра“ в таких сторонах, де инші агєнти „Дністра“ не роблять. Агєнти „Дністра“ заробили вже провізїї 662.807 корон.

НА ЖИТЄ обезпечайчє ся тїлько через „Дністер“ в Товаристві Крак.; своєю провізїєю від сїх обезпечєнь дає „Дністер“ на рускі добродїїні цїли.

„Дністер“ припоручили Преосв. Епископські Ординарїати.

Покривайте свої хати черепом (дахівками)!